

Hvad skal kirken stille op i et kulturelt og religiøst mangfoldigt samfund?

Nordiske majoritetskirker samles til dialogkonference i København i lyset af dialog, identitet og åndsfrihed

Af: Astrid Clara Bøgh Pedersen, stud.theol.

I en tid, hvor verden bliver mindre men også mere kompleks, er samtaler om religion og identitet ikke længere blot værdifulde – de er uundgåelige. Global migration, kulturel diversitet og den stigende betydning af identitetspolitik gør vores fællesskaber mangfoldige, men hvad skal kirkerne stille op med disse kulturelle og religiøse møder?

Nordisk brobygning

Dialog, identitet og åndsfrihed var hovedtemaerne på dette års Nordiske Dialogkonference, som blev afholdt på Diakonissestiftelsen i København organiseret af Folkekirke & Religionsmøde. Konferencens deltagere var af en bred palette af praktikere fra de nordiske folkekirker heriblandt repræsentanter for seks nordiske dialogprojekter. For første gang til Den Nordiske Dialogkonference var også tre teologistuderende inviteret til at tage del i konferencen både for at lære om det arbejde, som ansatte i og omkring de nordiske folkekirker udfører i forbindelse med tro- og livssynsdialog, men også for at bidrage med egen teologiske viden og perspektiver til det religionsdialogiske arbejde.

Dagene var nøje planlagt med program fra morgen til aften. Morgenerne startede med en kort andagt og sang i Emmauskirken på Diakonissestiftelsen med henholdsvis den norske og svenske kirke som værter. Derefter forløb dagene med faglige oplæg, workshops, paneldebatter og dialogspil. Vi fik præsenteret en række dialogprojekter som for eksempel 'Dialogpiloterne', 'SASA' (et samtale- og samvirkeforum mellem blandt andet præster og imamer), det svenske grundskolekursus '*Under samma himmel*' og rapporten '*Den norske kirke i møtte med jødedom og jøder*'. Derudover blev vi beriget med kloge ord fra prominente oplægsholdere som Johanne Stubbe Teglbjærg Kristensen, Michael Agerbo Mørch, Sune Lægård og Marianne Moyaert.

Den Nordiske Dialogkonference fandt sted på Diakonissestiftelsen i København fra den 24.-26. september 2024. Foto: Astrid Clara Bøgh Pedersen.

Kritisk tænkning om dialogens fundament

Moyaert formåede særligt at ryste fundamentet for måden, vi tænker interreligiøs dialog på med hendes oplæg *Theologies of Religions/Theologies of Race* baseret på hendes nyeste bog *Religious Other – A History of Religionization*. Moyaerts hovedpointe var, at hvis interreligiøs dialog virkelig skal afspejle gensidig respekt, forsoning og retfærdighed, så er det afgørende at man er sig bevidst om de teologiske og racemæssige magtstrukturer, som dialogen ofte er underlagt. Race og religion er tæt forbundet, og den betragtning er ifølge Moyaert vigtigt at anerkende for ikke at ende i historisk arrogance, farveblindhed, trosudvaskning og marginalisering af ikke-hvide stemmer.

Moyaerts oplæg byggede en interessant bro til besøget fra Grønlands biskop, Paneeraq Siegstad Munk. Munk fortalte om det oprindelige religionsmøde mellem kristne og inuitter i Grønland, og hun indviede os i sine erfaringer om sin deltagelse i udarbejdelsen af Det Lutherske Verdensforbunds resolution om oprindelige folk fra 2023. Munk mener, at resolutionen er et skridt på vejen til at sikre oprindelige folks rettigheder over både deres jord, sprog og traditioner, men samtidig opfordrer Munk de nordiske majoritetskirker til at hjælpe og støtte oprindelige folk i det videre arbejde. Det er et arbejde, som kirkerne forhåbentligt vil tage del i med både iver og varsomhed.

Et uundgåeligt møde – hvorfor religionsdialog er nødvendig i dag

I tilknytning til Den Nordiske Dialogkonference, var alle deltagere efter det officielle program inviteret på virksomhedsbesøg på Rigshospitalet for at se og høre om, hvordan Danmarks største institution forvalter religionsmøder. Her fortalte hospitalspræst Povl Götke og religionssociolog Egil Bargfeldt blandt andet om tiltaget 'Det Etniske Ressourceteam'. Det er for det første et tilbud til patienter og pårørende med etnisk minoritetsbaggrund, der ønsker samtaler med en, der taler samme sprog eller deler trosretning med en selv. For det andet rådgiver og støtter 'Det Etniske Ressourceteam' sundhedspersonale i at håndtere kulturelle og sproglige udfordringer i mødet med patienter og pårørende med anden etnisk baggrund for at fremme kulturel og religiøs forståelse. Det var meget inspirerende at opleve, hvordan Rigshospitalet med et sådant initiativ konkret forsøger at omfavne deres patienter og medarbejdere på tværs af etnicitet, sprog og religion. Diversitet er en uundgåelig del af vores samfund, og jeg mener, at det er vigtigt både at anerkende og handle på. Derfor ser jeg en stor værdi i, at en national institution som Rigshospitalet – ligesom de nordiske majoritetskirker – konkret arbejder på at skabe inkluderende rammer, hvor mennesker uanset baggrund kan føle sig set, hørt og respekteret, og jeg håber, at vi i fremtiden ser flere af sådanne initiativer blandt vores institutioner.

Som et sidste tillæg til konferencen havde Folkekirke & Religionsmøde i samarbejde med Det Teologiske Fakultet på Københavns Universitet arrangeret en interreligiøs paneldebat. Panelet bestod af teolog og lektor i Nytestamentlig eksegesi, Gitte Buch-Hansen, religionssociolog og grundlægger af Mariam Moskéen, Sherin Khankhan, samt filosof og grundlægger af Shir Hatza-fon, Robin May Scott.

Debatten tog udgangspunkt i Hannah Arendts begreb om natalitet, som ph.d.-studerende Hannah Lang forud for debatten havde forelæst om. Arendts natalitetsbegreb kan bruges i forskellige kontekster, da det symboliserer et håb for nye begyndelser og handlemuligheder. Det perspektiv kan i en tid med krise og konflikter inspirere til at se interreligiøs dialog som muligheden for i fællesskab at skabe nyt.

Det videre arbejde

I dag er der ikke nødvendigvis behov for tolerance forstået i ordets etymologiske betydning, ”at tåle” hinanden. Derimod er der behov for en dybere gensidig forståelse, som bygger på åben dialog. Når vi samles i dialog om tro, livssyn og tilhørsforhold, er det i et håb om at kunne lære af og om hinanden og forsøge at bygge bro over de forskelle, der ellers kunne splitte os. Religionsmøder og religionsdialog er ikke noget nyt. Det er et arbejde, som de nordiske majoritetskirker i flere år har mødtes om, og det fortsætter med at være et vigtigt møde.

Alt i alt var konferencen dybt inspirerende, og jeg er personligt taknemlig for at få kendskab til de dialoginitiativer, der allerede finder sted i de nordiske majoritetskirker. Den Nordiske Dialogkonference afholdes hvert halvandet år, og næste gang finder konferencen sted i Stockholm, Sverige. Forhåbentligt vil der til den tid endnu engang være plads til et par teologistuderende, som kan lære om og bidrage med indsigt til det religionsdialogiske arbejde i Norden.